SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 290/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [redacted], [redacted], zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Huttovou, Bezekova 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 23 C 128/2010 z 19. júna 2013, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 471/2013, 6 Co 472/2013 z 30. septembra 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 71/2014 zo 16. januára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [redacted] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2015 doručená sťažnosť [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Huttovou, Bezekova 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 C 128/2010 z 19. júna 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 471/2013, 6 Co 472/2013 z 30. septembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 71/2014 zo 16. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23 C 128/2010 v procesnom postavení odporkyne. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 23 C 128/2010 z 19. júna 2013 manželstvo účastníkov konania rozviedol, maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľa, pričom tiež rozhodol, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok budú obaja rodičia, zaviazal sťažovateľku na platenie výživného, upravil styk sťažovateľky s maloletými deťmi a uložil rodičom i maloletým deťom podrobiť sa odbornému poradenstvu v špecializovanom zariadení. Proti jednotlivým výrokom napadnutého rozsudku (okrem výroku o rozvode manželstva) okresného súdu sťažovateľka aj navrhovateľ podali odvolanie.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Co 471/2013, 6 Co 472/2013 z 30. septembra 2013 potvrdil výrok súdu prvého stupňa v časti zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľa na čas po rozvode manželstva, v časti výživného a v časti úpravy styku sťažovateľky s maloletými deťmi. Výrok, ktorým bolo uložené výchovné opatrenie obom účastníkom konania i maloletým deťom, krajský súd zrušil.

Proti potvrdzujúcemu výroku napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 71/2014 zo 16. januára 2015 odmietol.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„...Okresný a krajský súd vo veci výkonu rodičovských práv a povinností k mojim maloletým deťom na čas po rozvode manželstva nedostatočne zdôvodnil, prečo na čas po rozvode manželstva zveril moje maloleté deti do osobnej starostlivosti otca, ktorý je zavrhujúcim rodičom a deti trpia 2. stupňom syndrómu zavrhnutého rodiča. Nezdôvodnil, z akých dôvodov rešpektoval zmanipulované vyjadrenia maloletých detí, ktoré trpia syndrómom zavrhnutého rodiča, že chcú žiť a bývať so zavrhujúcim rodičom, ich otcom a so mnou sa ani nechcú stretávať. Ani jeden z týchto súdov vo svojich rozhodnutiach nezdôvodnil, z akých dôvodov nevykonal mnou navrhované kontrolné znalecké dokazovania ohľadne psychického stavu otca a maloletých detí, keď znalecké posudky vypracované [redacted] *a Psychiatrickou nemocnicou Philippa Pinela v Pezinku v rámci prvostupňového konania boli vzájomne si odporujúce. Ani jeden zo súdov nezdôvodnil, prečo neprihliadal k manipuláciám otca maloletých detí, ktorými ma pred deťmi znevažoval ako matku, že mi maloleté deti odmietal odovzdať k styku s úmyslom pretrhnúť akékoľvek väzby medzi mnou a deťmi. Krajský súd v Bratislave poznajúc situáciu ohľadne starostlivosti otca o deti, ktorá bola v čase vyhlásenia druhostupňového súdu v absolútnom rozpore s § 24 ods. 4 Zákona o rodine, podľa § 214 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku z radšej nevytýčil termín pojednávania, aby si nemusel overiť tento skutkový stav veci a na neverejnom pojednávaní potvrdil rozporuplný, nedostatočne odôvodnený a tendenčný rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca a v časti týkajúcej sa môjho styku s deťmi.*

Okresný a krajský súd svoje rozhodnutia jasne a zrozumiteľne nezdôvodnili ani po skutkovej a ani po právnej stránke veci tak, ako to má na mysli ustanovenie § 24 ods. 4 Zákona o rodine a Dohovor o právach dieťaťa. Odôvodnenie oboch rozhodnutí je tým

rozporuplné, vzájomne si skutkovo a aj právne protirečivé, čím obe rozhodnutia spôsobujú právnu neistotu. Takýmto postupom a rozhodnutiami oba súdy porušili moje právo na súdnu ochranu a nedôvodne zasiahli do môjho práva na starostlivosť o moje maloleté deti, bezdôvodne ma odlúčili od mojich maloletých detí, čo je v rozpore s čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a vyššie citovaných článkov Dohovoru o právach dieťaťa."

Podľa názoru sťažovateľky *„... krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktoré bolo postihnuté vadou nepreskúmateľnosti pre jeho nedostatočné odôvodnenie. Takéto potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu sa následne stalo taktiež nesprávnym rozhodnutím vo veci samej."*.

Sťažovateľka ďalej uvádza: *„... podaním z 20.septembra 2013 som vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyni JUDr. Darine Kuchtovej, ktorá mala rozhodovať o mojom odvolaní v senáte Krajského súdu Bratislava 6 Co... Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí uviedol, že k mojej námietke zaujatosti voči sudkyni JUDr. Darine Kuchtovej podľa § 14 ods. 3 a § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku neprihliadol, lebo mnou uvádzané okolnosti nie sú dôvodom na jej vylúčenie z predmetnej veci, a preto vec nepredložil nadriadenému súdu na rozhodnutie..."* V nadväznosti na citované sťažovateľka konštatuje, že *„... rozhodnutie krajského súdu bolo vydané v senáte za účasti sudkyne JUDr. Dariny Kuchtovej, ktorá bola vo veci predpojatá"*.

Námietka sťažovateľky smeruje aj proti postupu krajského súdu, pričom v tejto súvislosti uvádza: „V dovolaní som napadala, že krajský súd vo veci nenariadil podľa § 214 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku pojednávanie, hoci išlo o vec, ktorá si vyžadovala dôležitý verejný záujem."

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd boli porušené rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 19. júna 2013 pod č. k. 23 C 128/2010-1092 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2013 pod č. k. 6 Co 471/2013-1191, 6 Co 472/2013-1191 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 2015 pod č. k. 5 Cdo 71/2014.

Rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 19. júna 2013 pod č. k. 23 C 128/2010-1092 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2013 pod č. k. 6 Co 471/2013-1191, 6 Co 472/2013-1191 sa zrušujú v časti týkajúcej sa zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľa na čas po rozvode manželstva, v časti výživného a v časti úpravy styku odporkyne s maloletými deťmi a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava IV, Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní sťažovateľke uhradiť trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými rozhodol o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka tvrdí, že napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva a zrušil jeho výrok o uložení výchovného opatrenia, došlo

k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému

právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že uvedený článok ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Z už uvedeného (pozri najmä časť I tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený výrok napadnutého rozsudku okresného súdu v časti zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľa na čas po rozvode manželstva, v časti výživného a v časti úpravy styku sťažovateľky s maloletými deťmi a tiež zrušený výrok týkajúci sa výchovného opatrenia.

V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd považoval za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa okrem iného uvádza:

«Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach, prejednal odvolanie bez nariadenie pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny s výnimkou výroku o uložení výchovného opatrenia.

Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal námietkou zaujatosti, ktorú odporkyňa uplatnila voči sudkyni odvolacieho súdu JUDr. Darine Kuchtovej podaním z 20. 9. 2013 (č. l. 1171). Odporkyňa odôvodnila námietku zaujatosti takto: „Ako dôvod predpojatosti sudkyne JUDr. Dariny Kuchtovej uvádzam to, že rozhodovala ako členka senátu dňa 24. 10. 2012 v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4 Co 40/2012 o výživnom na manželku. V tomto konaní ako členka senátu postupovala tak, že bolo zjavné,

že obsah spisu nemala naštudovaný, akceptovala nedôstojné a neprofesionálne správanie predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej, ktorá jej zabránila v kladení otázok môjmu bývalému manželovi [redacted], ktoré sa týkali rozhodujúcich skutočností pre určenie môjho výživného ako jeho manželky. Sudkyňa JUDr. Darina Kuchtová sa teda podieľala na priaznivom odôvodnení rozsudku krajského súdu v prospech [redacted], ktoré spočívalo v tom, že bez znalosti obsahu spisu a bez zodpovedania ňou pripravených otázok sa stotožnila s jeho odôvodnením, že sa mi nepodarilo preukázať disproporciu v životnej úrovni účastníkov, ktorá by odôvodňovala priznanie môjho výživného ako manželky. Takýto názor sudkyne JUDr. Dariny Kuchtovej zohráva v predmetnom konaní rozhodujúcu úlohu, pretože prvostupňový súd mi určil výživné na obe maloleté deti len vo výške 30 % zo sumy životného minima. To znamená, že moje príjmy a životná úroveň nebola a ani teraz nie je zrovnateľná s príjmom a životnou úrovňou navrhovateľa [redacted]. Preto mám obavu, či táto sudkyňa pri doterajšom názore o mojich príjmoch a o mojej životnej úrovni bude v predmetnej veci nestranne a vecne rozhodovať."

Z toho je zrejmé, že odporkyňa námietku zaujatosti odôvodnila okolnosťami, ktoré spočívajú v postupe JUDr. Dariny Kuchtovej vo veci tunajšieho súdu sp. zn. 4 Co 40/2012. Takéto okolnosti nie sú dôvodom na vylúčenie JUDr. Dariny Kuchtovej z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci a preto odvolací súd na námietku zaujatosti neprihliadol a vec nepredložil nadriadenému súdu (§ 14 ods. 3, § 15a ods. 5 O. s. p.).»

Krajský súd, vychádzajúc zo skutkových zistení okresného súdu, formuloval v napadnutom rozsudku svoje právne závery takto:

„V prejednávanej veci súd prvého stupňa nariadil znalecké dokazovanie za účelom zistenia, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady pre osobnú starostlivosť o maloleté deti a pre ich výchovu. Znalecký ústav Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela v znaleckom posudku č. 22/2011 uviedol, že ani u jedného z rodičov nebola zistená duševná porucha, ktorá by bránila vo výchove a starostlivosti o deti. Z toho je zrejmé, že odvolacia námietka odporkyne, že navrhovateľ trpí paranoidnou schizofréniou, je neopodstatnená. Ďalej uvedený znalecký ústav v znaleckom posudku na základe psychiatrického vyšetrenia oboch

účastníkov konania a oboch detí zaujal stanovisko, že deti majú výrazne lepší citový vzťah k navrhovateľovi, s ktorým žijú už viac ako 3 roky. V súčasnosti je u oboch detí matka - odporkyňa v pozícii odcudzeného (zavrhnutého) rodiča. Vzhľadom na to znalecký ústav odporučil ponechať maloleté deti v osobnej starostlivosti otca - navrhovateľa. V podstate k rovnakému záveru dospela i znalkyňa [redacted] v znaleckom posudku č. 20/2012. V závere tohto posudku znalkyňa uviedla, že obe deti majú k matke odmietavý postoj (vo väčšej miere sa to prejavuje u maloletej [redacted]), obaja rodičia sú schopní deti vychovávať, ale v súčasnej dobe aj s ohľadom na prežívanie a názory detí sa javí byť ako vhodnejšou pre výchovu detí osoba ich otca.

Odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa nemá pochybnosti o správnosti týchto znaleckých posudkov a o ich objektívnosti. Odporkyňa v odvolaní neuviedla žiadne také dôvody, ktoré by boli spôsobilé spochybniť správnosť uvedených znaleckých posudkov. Jej výhrady voči nim majú čisto subjektívny charakter. Inými slovami, odporkyňa spochybňuje správnosť týchto znaleckých posudkov z dôvodu, že ich závery nie sú v súlade s jej očakávaniami.

Odvolací súd poukazuje tiež na to, že pri rozhodnutí o zverené detí do osobnej starostlivosti jedného z rodičov treba zohľadniť aj názor samotných detí. V prejednávanej veci zo znaleckých posudkov a celkovo z obsahu spisu vyplýva, že obe deti chcú v súčasnosti zostať u otca, u ktorého sú už takmer 3 roky. Vzhľadom na ich vzťah k otcovi by v súčasnosti zmena výchovného prostredia a teda ich zverenie do osobnej starostlivosti matky nebola v ich záujme. V konaní neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti otca o deti.

Z toho vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny v časti, ktorou súd prvého stupňa obe deti zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca - navrhovateľa. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok v tejto časti potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd zdôrazňuje, že nemá pochybnosti o tom, že aj odporkyňa je schopná riadne sa o deti postarať a vychovávať ich. Za súčasného stavu však - ako je to uvedené vyššie - by nebolo vhodné, aby boli deti zverené do jej osobnej starostlivosti. V prípade, ak sa v budúcnosti zmenia pomery a zverenie detí do osobnej starostlivosti odporkyne bude v ich záujme, odporkyňa bude môcť podať na súd návrh na zmenu zverenia.

Výživné na obe maloleté deti súd prvého stupňa určil v minimálnom rozsahu podľa § 62 ods. 3 Zák. o rodine, keď správne prihliadol na nízky zárobok odporkyne z jej podnikateľskej činnosti. Výživné v tejto výške síce nie je postačujúce na pokrytie odôvodnených potrieb detí, ale odvolací súd je zhodne so súdom prvého stupňa toho názoru, že vzhľadom na súčasné majetkové a zárobkové pomery odporkyne nebolo možné stanoviť vyššie výživné. V prípade zmeny pomerov na strane odporkyne bude v budúcnosti možné výživné zvýšiť. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. aj výrok napadnutého rozsudku o výživnom.

Správny je aj výrok napadnutého rozsudku o úprave styku odporkyne s maloletými. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné dať odporkyni možnosť, aby sa mohla v čo najväčšej miere s oboma maloletými stretávať a aby tak postupne opätovne získala ich dôveru a náklonnosť. Je aj v záujme maloletých detí, aby sa s odporkyňou často stretávali a aby mali aj oni možnosť nadobudnúť k odporkyni taký vzťah, aký je normálny medzi deťmi a matkou. K odvolacím námietkam odporkyne treba uviesť, že ak by navrhovateľ nerešpektoval jej právo stýkať sa s deťmi v určenom čase, odporkyňa by sa mohla tohto práva domáhať cestou výkonu rozhodnutia. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. aj výrok napadnutého rozsudku o úprave styku odporkyne s maloletými.“

Vo vzťahu k výroku, ktorým krajský súd zrušil výrok rozsudku okresného súdu o nariadení výchovného opatrenia, sa v odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu uvádza:

„Odporkyňa na pojednávaní dňa 23. 1. 2013 navrhla, aby súd prvého stupňa nariadil výchovné opatrenie podľa § 37 Zák. o rodine spočívajúce v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu. Súd prvého stupňa uznesením z 1. 2. 2013 č. k. 23 C 128/2010-931 tento návrh odporkyne vylúčil na samostatné konanie a táto vec sa vedie na súde prvého stupňa pod sp. zn. 13 P 45/2013. Nie je preto odvolaciemu súdu jasné, z akého dôvodu súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zák. o rodine. Okrem toho, tento výrok napadnutého rozsudku nie je správny aj z dôvodov, ktoré uviedol kolízny opatrovník detí vo vyjadrení k odvolaniu.

Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvého stupňa uložil výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zák. o rodine. O uložení výchovného opatrenia bude súd prvého stupňa konať vo veci sp. zn. 13 P 45/2013.“

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva a inštitút výchovných opatrení. Závery krajského súdu nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd, poukazujúc na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04), dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu vo výroku týkajúcom sa úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom po rozvode manželstva a vo výroku o zrušení výchovného opatrenia a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Z už uvedeného (pozri najmä časť I tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľky k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo odmietnutím jej dovolania najvyšším súdom. V súvislosti s týmto tvrdením sťažovateľky ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej sa okrem iného uvádza:

«V danom prípade dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákonom o rodine (vo veci zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti, úpravy styku rodiča s dieťaťom a vyživovacej povinnosti k maloletým deťom). Nejde pritom o rozsudok v zmysle § 238 ods. 1, 2, 3 O. s. p. a ani o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi

dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení. Napadnutý rozsudok nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale práve naopak, znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne zákonom vylúčená. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že dovolanie nie je v predmetnej veci procesne prípustné; jeho prípustnosť je výslovne vylúčená ustanovením § 238 ods. 4 O. s. p. a o prípad výnimky z neprípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O. s. p. v predmetnej veci nejde.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O. s. p, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p... Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Odporkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O. s. p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Odporkyňa v dovolaní výslovne namietala, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., pretože rozhodnutia súdov nižších stupňov neboli dostatočne odôvodnené a odvolací súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou...

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení a preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné.

Predovšetkým rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti navrhovateľa, úpravu styku odporkyne s deťmi a určenú vyživovaciu povinnosť odporkyne k maloletým, zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil. Z odôvodnenia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou odporkyne. K námietke odporkyne o neodbornosti podaných znaleckých posudkov uviedol, že išlo len o jej subjektívny názor a nevzhliadol žiadne dôvody, ktoré by spochybnili ich správnosť a objektívnosť. Skutočnosť, že týmto námietkam odporkyne odvolací súd nevyhovel a nestotožnil sa s nimi, nemôže mať za následok nedostatok v odôvodnení súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je taktiež dostatočne zrejmé, z akých vykonaných dôkazov odvolací súd vychádzal a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní výroku prvostupňového súdu o zverení detí do osobnej starostlivosti navrhovateľa. Odvolací súd zastával názor, že takéto riešenie je predovšetkým v záujme maloletých detí, na ktorých názor bolo potrebné prihliadať. Tiež uviedol, že „vzhľadom na vzťah detí k otcovi by v súčasnosti zmena výchovného prostredia nebola v ich záujme“ (viď odsek 4 strana 5 napadnutého rozsudku) a súčasne zdôraznil, že nemá pochybnosti o tom, že odporkyňa je schopná sa o deti riadne postarať a vychovávať ich (viď odsek 5 strana 5 napadnutého rozsudku), pričom v prípade zmeny pomerov je možné zmeniť aj rozhodnutie súdu vo veci zverenia detí do starostlivosti otca. Uvedené časti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu sú priamou odpoveďou na otázku dovolateľky, z akých dôvodov nebolo možné deti zveriť do jej osobnej starostlivosti, preto je aj v tejto časti odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu dostatočné a preskúmateľné. Nedostatočným odôvodnením nie je

postihnutý ani výrok odvolacieho súdu týkajúci sa úpravy styku odporkyne s maloletými deťmi. Skutočnosť, že navrhovateľ odporkyni bráni v realizácii tohto práva, predstavuje porušenie súdom určenej povinnosti, ktorú je možné zákonným spôsobom vymáhať cestou súdneho výkonu rozhodnutia (§ 272 a nasl. O. s. p.), nie je však dôvodom, pre ktorý by rozhodnutie súdu o úprave styku rodiča s dieťaťom bolo nedostatočne odôvodnené. Polemika odporkyne o nesprávnosti súdmi vyslovených právnych záverov pre nezohľadnenie jej argumentácie, sama o sebe, nie je presvedčivou bázou pre tvrdenia o nedostatku odôvodnenia súdnych rozhodnutí, ich nepreskúmateľnosti. Ako už bolo vyššie spomenuté súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Prípustným dôvodom dovolania preto ani nemôže byť nesúhlas účastníka s výsledkom sporu v jeho neprospech. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že dovolanie nie je „ďalším" odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávnych vád (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O. s. p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva").»

Vo vzťahu k dovolacej námietke sťažovateľky, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že na prerokovanie odvolania podaného proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolací súd nenariadil pojednávanie, najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza:

„Z ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O. s. p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch,

na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O. s. p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám.

V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

Odporkyňa argumentovala tým, že v preskúmavanej veci povinnosť nariadiť pojednávanie vyplývala z § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p., lebo predmetom konania je otázka úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom, čo je zvýraznené predovšetkým článkom 3 zákona o rodine. Táto potreba bola o to naliehavejšie, že u detí bol zistený 2. stupeň syndrómu zavrhnutého rodiča a tiež tým, že navrhovateľ viac ako 3 roky bráni odporkyni ako matke stretávať sa s deťmi.

Občiansky súdny poriadok nedefinuje, čo treba považovať za dôležitý verejný záujem. Posúdenie tejto otázky závisí vždy od individuálnych okolností prejednávanej veci a z nich vychádzajúcej úvahy súdu. V zásade ide o tie prípady, keď sa právna vec netýka iba účastníkov konania, ale sa vzťahuje na širší okruh subjektov (rozhodnutie môže mať dopad aj na fyzické alebo právnické osoby, ktoré nie sú účastníkmi súdneho konania). Typicky ide o prípady vyvlastnenia súkromného majetku v prospech štátu, či spory majúce dosah na bezpečnosť, zdravie, životne prostredie, a iné záujmy týkajúce sa väčšieho počtu osôb.

V prejednávanej veci ide o konanie vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, ktorého výsledkom je rozhodnutie dotýkajúce sa síce dôležitých záujmov maloletých detí, ich výchovy a výživy, a tomu zodpovedajúcich rodičovských práv a povinností, nie však záujmov verejných v takom zmysle ako to predpokladá ustanovenie § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (zrejme v znení do 31. decembra 2012). Rozhodnutie súdu o týchto otázkach sa v konečnom dôsledku dotýka len účastníkov konania a ich maloletých detí. Z tohto dôvodu nebol odvolací súd povinný nariadiť vo veci pojednávanie v zmysle § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Keďže odvolací súd nedospel k záveru, že vo veci by bolo potrebné nariadiť pojednávanie ani v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p., dovolací súd konštatuje, že postup

odvolacieho súdu zodpovedal § 214 O. s. p. a nemal za následok procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.“

Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení zaoberal aj námietkou sťažovateľky, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. g) OSP, keďže vo veci rozhodoval zaujatý sudca, pričom v tejto súvislosti uviedol:

„Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. (§ 14 ods. 3 O. s. p.)

Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. (§ 15a ods. 5 O. s. p.)...

Odporkyňa v konaní namietala zaujatosť JUDr. Dariny Kuchtovej, členky senátu odvolacieho súdu; z podstaty jej argumentácie uvedenej v podaní z 20. septembra 2013 (námietka zaujatosti) vyplýva, že jej zaujatosť vyvodzovala iba z procesného postupu tejto sudkyne navyše v inom súdnom konaní (sp.zn. 4 Co 40/2012). Odporkyňa neuviedla, žiadne konkrétne objektívne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť zaujatý postoj sudkyne v konaní. Vzhľadom k tomu, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O. s. p.), odvolací súd postupoval správne, keď na námietku zaujatosti neprihliadol a vec nepredložil nadriadenému súdu.

So zreteľom na uvedené nie je ničím podložená argumentácia odporkyne obsiahnutá v dovolaní, podľa ktorej v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 238 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie odporkyne podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

V nadväznosti na citované časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ňou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Z citovaných častí napadnutého uznesenia možno vyvodiť, že najvyšší súd svoj záver, že dovolanie sťažovateľky v danom prípade nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmavaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky a na tomto základe odmietol dovolanie ako neprípustné.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2015